

These yields are attained on crevasse deposits overlying river-ridge soils. The disturbance in the profile is hardly noticeable. The waterlevel in the ditches is 1.50—2 m under the face of the land.

In West-Friesland (prov. of North Holland) the yields on a clay soil becoming lighter with the depth amount to approx. 435 kgs per 100 square metres. At a depth of 1.50 m a slight disturbance in the profile is noticeable, which is caused by an old vegetation layer.

On the island of Voorne-Putten (prov. of South Holland) vine-ries occur on soils comparable to those in the Westland. Soils consisting of a clay toplayer of 80 cm overlying heavy blue clay in the subsoil, produce yields of Black Alicante of some 250 kgs per 100 square metres. If the clay toplayer has a depth of 1.20 m, then the yields rise to 300 kgs per 100 square metres. With a depth of the clay layer of 1.30—1.40 m yields of approx. 375 kgs per 100 square metres are attained.

In the north of the province of Groningen the yield of vertical cordons of Black Alicante rises to 435—500 kgs per 100 square metres. Golden Champion is grown successfully here; the yields of the latter varying between 500 and 550 kgs per 100 square metres. The soils are clay becoming gradually lighter in accordance with the depth.

The conclusion of this investigation arrived at, is that a disturbance in the profile, even with proper drainage, always results in a reduction in yield and quality. When the roots are afforded the opportunity to penetrate to a depth of 1.50—2 metres, a maximum yield can probably be anticipated.

10. DE KARTERINGSGEBIEDEN VAN DE STICHTING VOOR BODEMKARTERING

The survey-areas of the Soil Survey Institute

door/by Ir R. P. H. P. van der Schans

Het volgende overzicht is een aanvulling van de gelijksoortige overzichten, die in de voorgaande delen werden opgenomen, en geeft de toestand op 1 Januari 1951 weer. Terwille van de overzichtelijkheid werden ook alle belangrijke reeds lang afgewerkte gebieden weer vermeld. Tevens werden die gebieden, waarvan de opname nog niet begonnen is, maar die op het programma voor 1951 staan, opgenomen.

Verschillende kleinere en bedrijfskarteringen werden niet vermeld. In een afzonderlijk artikel is een overzicht van de door de afdeling kleine karteringen t.b.v. streek- en uitbreidingsplannen o.l.v. Dr Ir W. J. van Liere uitgevoerde karteringen opgenomen (zie hfdst. 11).

Het kaartje (fig. 1) geeft de ligging van de karteringsgebieden

aan. De nummering in het overzicht en op het kaartje komen met elkaar overeen.

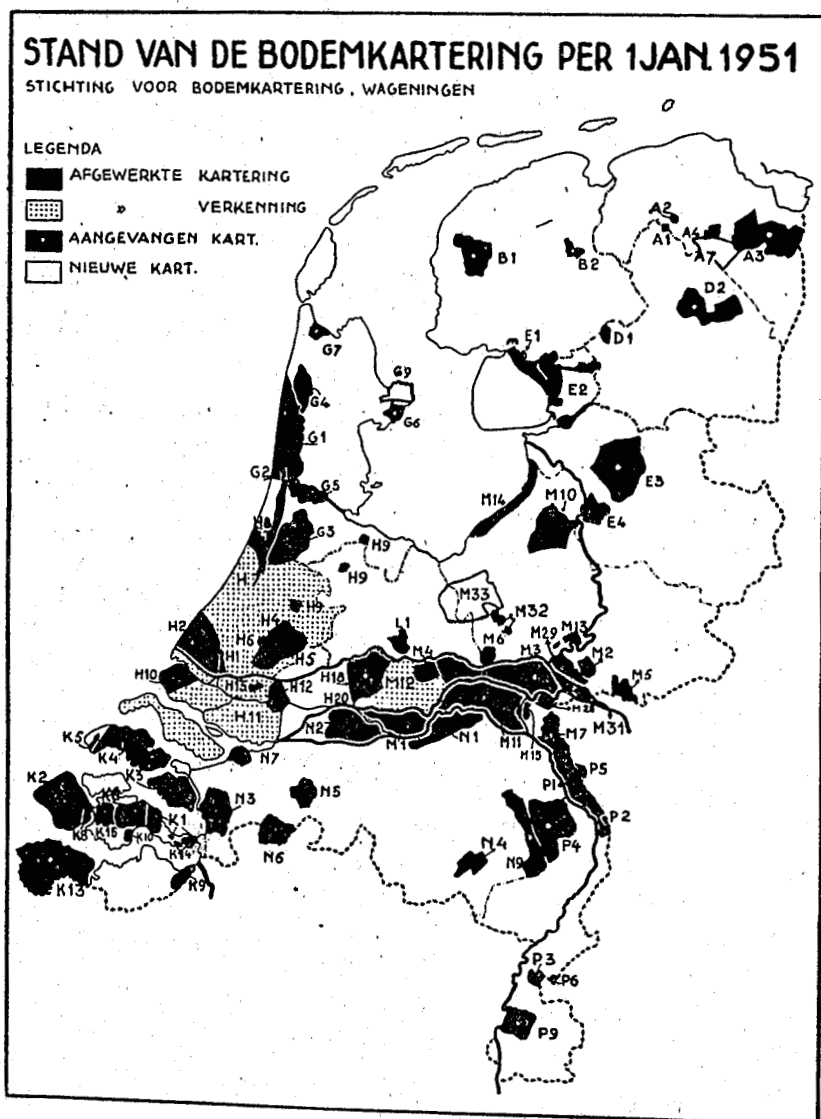

Fig. 1. Stand van de bodemkartering op 1 Januari 1951.

Soil survey in the Netherlands, 1 January 1951.
 afgewerkte kartering = finished survey
 afgewerkte verkenning = finished general survey
 aangevangen kartering = survey going on
 nieuwe kartering = newly planned survey

A. Provincie Groningen

- A1. *Gemeente Groningen, z.w. deel*, detailkartering t.b.v. het stadsuitbreidingsplan in onderdelen o.l.v. Ir F. W. J. van Es, gereed gekomen in 1947. De resultaten worden niet gepubliceerd.
- A2. *Gemeente Groningen, n.w. deel*, detailkartering t.b.v. het stadsuitbreidingsplan in onderdelen, opname Ir H. W. Schut in 1948. De resultaten worden niet gepubliceerd.
- A3. *Oud-Oldambt*. De opname is half 1949 o.l.v. Ir L. A. H. de Smet begonnen met het doel een grondige studie te maken van de oudere afzettingen in de ter weerszijde van het schiereiland van Winschoten gelegen vroegere Dollard-inhammen. Ook het schiereiland van Winschoten zelf is in het onderzoek opgenomen. De kartering van dit ca 23.000 ha grote gebied zal in 1951 gereed komen.
- A4. *Hoogezand-Sappemeer*. In deze gemeente werd in 1949 ca 1500 ha in gedetailleerd overzicht t.b.v. de tuinbouw door het Tuinbouwconsulentschap voor Bodemaangelegenheden opgenomen. Het rapport en de kaart zullen waarschijnlijk in 1951 gepubliceerd worden.
- A5. *Typebedrijven in Groningen*. In 1950 werden ca 15 typebedrijven o.l.v. Ir L. A. H. de Smet in detail opgenomen in opdracht van de Afd. Grond- en Pachtzaken van het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening en in samenwerking met de Consulente voor Grond- en Pachtzaken in de provincie Groningen.
- A7. *De Oude Veenkoloniën*, een studieobject van ca 10.000 ha i.v.m. toekomstige herontginning. De opname zal in 1951 beginnen o.l.v. Ir L. A. H. de Smet.

B. Provincie Friesland

- B1. *Het knipgrondengebied om Tjum*. De kartering, die opgezet is als studieobject voor de knipgronden, is in het voorjaar van 1948 aangevangen o.l.v. Dr Ir J. S. Veenenbos en thans uitgebreid tot een grote oppervlakte knipgronden en de overgangen naar in de omgeving liggende andere gronden. De overzichtsonopname zal in 1951 voortgezet worden (zie deel III, hfdst. 10). Tot nu toe is ca 11.000 ha gekarteerd. De kaart zal voorlopig niet gepubliceerd worden.
- B2. *Friese Wouden*, tot nu toe een detailopname o.l.v. Dr Ir J. S. Veenenbos, welke in het voorjaar van 1948 is begonnen. De kartering, waarvan ca 4100 ha gereed is tussen Drachten en Bakkeveen, wordt in 1951 in overzicht voortgezet (zie deel III, hfdst. 11). De kaart zal voorlopig niet gepubliceerd worden.

D. Provincie Drente

- D1. *Het Vledderveen en Vledderveld*, een detailopname van ca 650 ha, waarin de D.U.W. grondverbeteringswerken zal uitvoeren, o.l.v. Dr. Ir J. S. Veenenbos. De kartering is in 1950 gereed gekomen. Het rapport wordt niet gepubliceerd.
- D2. *Gedeelten van de Gemeenten Rolde en Borger* (ca 10.000 ha), waarvan de opname in de zomer 1949 o.l.v. Ir H. C. de Roo is begonnen en waar speciale aandacht besteed zal worden aan ontginningsmogelijkheden en stuivende gronden. De kartering wordt in 1951 voortgezet.

E. Provincie Overijssel

- E1. *Het randgebied langs de N.O. Polder*, groot ruim 6500 ha, detail- en overzichtopname van Dr Ir J. S. Veenenbos in 1946 en 1947, tussen Lemmer en Blokzijl i.v.m. de daar optredende verdrogingsverschijnselen (zie deel I, hfdst. II, 12, deel II, hfdst. II, 1). De publicatie van de resultaten is in 1950 verschenen.
- E2. *In de n.w. hoek van Overijssel* werd in de zomer van 1949 met de opname begonnen o.l.v. Ir J. C. F. M. Haans, waarbij speciaal aandacht besteed wordt aan nog in te polderen gebieden en aan gronden langs de Steenwijker A en langs de hoge gronden bij Steenwijkerwold en aan de gronden tussen de dijken van het Meppelerdiep. De kartering zal in 1951 beëindigd worden.
- E3. *Omgeving van Dalfsen—Ommen*, overzichtopname van ca 30.000 ha o.l.v. Ir J. Schelling. De kartering van het gebied tussen Nieuw-Leusen, Dalfsen, Heino, Raalte, Ommen en Balkbrug is in de zomer van 1949 begonnen in de omgeving van Nieuw-Leusen en wordt in 1951 voortgezet.
- E4. *Gemeente Wijhe*, overzichtskartering van 5600 ha o.l.v. Ir J. Schelling t.b.v. de tuinbouw. De opname is in 1950 gereed gekomen. De resultaten zullen niet gepubliceerd worden.

M. Provincie Gelderland

- M1. *De Bommelerwaard*, het gebied, waar in 1943 werd begonnen. De overzichtskaart van ca 9900 ha en de detailkaart van ca 3500 ha zijn opgenomen (zie deel I, hfdst. II, 2) en zullen begin 1951 gepubliceerd worden.
- M2. *De gemeente Didam*, een detailopname van ca 3500 ha door Dr Ir F. W. G. Pijls. De publicatie is in 1948 verschenen (zie deel I, hfdst. II, 3, voor excursieprogramma zie deel III, hfdst. 31).
- M3. *De Betuwe ten oosten van het nieuwe kanaal*, overzichtskartering van ca 30.650 ha, opname van Dr Ir F. W. G.

- Pijls en Ir H. Egberts (zie deel I, hfdst. II, 4 en deel III, Hfdst. 15). De publicatie zal begin 1951 verschijnen.
- M4. *De Betuwe ten westen van het nieuwe kanaal*, overzichtskartering van ca 4000 ha, opname Ir H. Egberts. Wordt tegelijk met M3 gepubliceerd.
- M5. *Azewijn en omgeving*, een detailopname van ca 3800 ha o.l.v. Ir F. F. R. Koenigs (zie deel I, hfdst. II, 14). De publicatie is in 1949 verschenen.
- M6. *Wageningen en omgeving*, een detailopname van het landbouwgebied van de gemeente Wageningen, groot ca 3800 ha, uitgebreid met een overzichtsoopname van een klein gedeelte van de gemeente Rhenen, o.l.v. Ir P. Buringh, in 1950 gereed gekomen. De resultaten worden in 1951 gepubliceerd (zie deel I, Hfdst. II, 7).
- M7. *De omgeving van Groesbeek*, detailopname van het landbouwgebied van de gemeente Groesbeek van Ir J. Schelling, groot ca 2350 (zie deel II, hfdst. II, 2). De publicatie is in 1949 verschenen.
- M8. *Detailkartering van verspreide percelen in Gelderland* t.b.v. de waardebepaling van de grond. Opname door Ir L. J. Pons, eind 1948 gereed gekomen (zie deel II, hfdst. II, 5). In totaal werden 707 percelen met een gezamenlijk oppervlak van 1525 ha gekarteerd, verdeeld over de gehele provincie, voornamelijk echter in het rivierkleigebied gelegen. De resultaten worden niet gepubliceerd.
- M9. *Geologische kartering van de zuidelijke Veluwe*, opname van Dr R. D. Crommelin en G. C. Maarleveld, voorstudies t.b.v. de bodemkartering (zie deel II, hfdst. II, 14) wordt in 1951 voortgezet. De resultaten worden in verschillende artikelen gepubliceerd (zie o.a. deel IV, hfdst. 17, 18, 19, 20).
- M10. *De gemeente Epe*, overzichtskartering van ca 16.000 ha o.l.v. Dr Ir W. J. van Liere. In 1948 gereed gekomen (zie deel II, hfdst. II, 3). Gedeeltelijk gepubliceerd in L.E.I. rapport No. 111. Het gehele rapport is grotendeels voor publicatie gereed.
- M11. *Het land van Maas en Waal*, overzichtskartering van ruim 24.000 ha door Ir L. J. Pons. De opname is in 1950 beëindigd (zie deel II, hfdst. II, 4). De resultaten zullen gepubliceerd worden. In 1948 werd eveneens een detailopname gemaakt van de gemeente Batenburg (zie deel III, hfdst. 16) en van een gedeelte van de gemeente Ophemert.
- M12. *De Tielerwaard en een deel van de Vijf-Heerenlanden*; van dit gebied groot ca 35.000 ha werd uit de gegevens van luchtfoto's door Ir P. Buringh een bodemverkenningkaart samengesteld.

- M13. *Middagten*, detailkartering door studenten o.l.v. Ir A. P. A. Vink, ter bestudering van het probleem van loess en dekzanden, in 1948 gereed gekomen (zie deel III, hfdst. 12). De publicatie is in 1949 verschenen. Voor excursieprogramma zie deel III, hfdst. 32.
- M14. *Het randgebied van de toekomstige Z.O. polder*, gedetailleerde overzichtsoptname van een strook langs het IJsselmeer tussen Harderwijk en Kampen o.l.v. Dr Ir W. J. van Liere in 1950 gereed gekomen. Een onderzoek in samenwerking met de Bodemkundige Afdeling van de Directie Wieringermeer, de Directie van de Zuiderzeewerken en de Afdeling Onderzoek van de Cultuurtechnische Dienst, welke gezamenlijk hun resultaten zullen publiceren.
- M15, M28, *Gemeente Nijmegen*, een overzichtsoptname van 3800 ha van een deel van de gemeente Nijmegen ten westen van het Maas-Waal kanaal en van de Ooypolder o.l.v. Ir L. J. Pons t.b.v. de vestiging van tuinbouwbedrijven. De optname kwam in 1950 gereed. Het rapport wordt niet gepubliceerd.
- M22. *Ophemert*, zie M11.
- M29. *Polderdistrict Lijmers*, een overzichtsoptname van het polderdistrict met uitzondering van het Duivense Broek (3250 ha) o.l.v. Ir L. J. Pons t.b.v. een ontwateringsplan. De kartering is in 1950 begonnen en zal in 1951 gereed komen. Het rapport wordt niet gepubliceerd.
- M30. *Gemeente Batenburg*, zie M11.
- M31. *Pannerdense Overlaat*, een overzichtskartering van 4000 ha voor een ontwateringsplan en eventuele andere cultuurtechnische werken o.l.v. Ir L. J. Pons. De optname zal in 1951 gereed komen. Het rapport wordt niet gepubliceerd.
- M32. *Delen van de gemeente Ede*, een oefenobject voor studenten o.l.v. Ir G. G. L. Steur. Gedetailleerde overzichtskartering van ca 1500 ha van een bosgebied ten noorden en oosten van Ede en Bennekom.
- M33. *Midden Gelderse Vallei*, overzichtskartering van ca 27.000 ha t.b.v. een vruchtbaarheidsonderzoek door het Rijkslandbouwproefstation te Groningen en het C.I.L.O. te Wageningen in samenwerking met de Afd. Onderzoek van de Cultuurtechnische Dienst. De optname zal in 1951 aangevangen o.l.v. Ir R. P. H. P. van der Schans, van de Stichting voor Bodemkartering.

L. Provincie Utrecht

- L1. *Omgeving van Werkhoven*. Detailoptname van ca 2000 ha door studenten o.l.v. Ir K. J. Hoeksema in 1947 tot 1951 voor studie en praktische oefening.

G. Provincie Noord-Holland

- G1. *Kennemerland-Noord*, overzichtskartering van ca 14.500 ha in 1948 en 1949. Opname van Ir H. C. de Roo t.b.v. het streekplan en de tuinbouw (zie deel III, hfdst. 22).
- G2. *Gemeente Beverwijk*, ca 250 ha, detailkartering door Ir H. C. de Roo in 1948. Kartering t.b.v. het uitbreidingsplan en de tuinbouw. Bestudering van verdrogingsverschijnselen in de strook langs de duinen. Het rapport wordt niet gepubliceerd.
- G3. *Haarlemmermeer*, overzichtskartering. Opname o.l.v. Ir J. C. F. M. Haans in 1948 en 1949, aansluitend op de vroegere kartering van Ir den Engelse en Ir Dijkema, die reeds ca 8000 ha van de ca 17.000 ha grote polder hebben gekarteerd (zie deel III, hfdst. 23).
- G4. *Het Geestmerambacht*, detail- en overzichtsoopname van ca 6600 ha o.l.v. Ir P. du Burck t.b.v. de tuinbouw en de bedrijfssanering (zie deel III, hfdst. 21). De kartering kwam in 1950 gereed.
- G5. *Een gedeelte van de IJ-polders*, overzichtskartering van ca 4000 ha voor een onderzoek naar het verband tussen de opbrengst van suikerbieten en bodemprofiel door R. Güray. In 1950 gereed gekomen. Het rapport zal in 1951 gepubliceerd worden.
- G6. *De gemeente Venhuizen*, detailkartering van 1700 ha. Opname van Ir P. du Burck t.b.v. de tuinbouw in 1950 en 1951.
- G7. *Breezand*, overzichtsoopname van ca 10.000 ha o.l.v. Ir P. du Burck. Bestudering van de geschiktheid van de gronden voor de bloembollenteelt. De kartering is in 1950 begonnen en zal in 1951 gereed komen.
- G9. *De polder Grootslag*, detailopname van ca 8000 ha t.b.v. de tuinbouw en i.v.m. een toekomstige ruilverkaveling. De kartering zal in 1951 o.l.v. Ir P. du Burck beginnen.

H. Provincie Zuid-Holland

- H1. *De polder Kethel*, detailkartering o.l.v. Dr Ir W. J. van Liere, in 1946 beëindigd (zie de bijdragen van Prof. Dr C. H. Edelman en Prof. Dr J. T. P. Bijhouwer deel II, hfdst. III, 4 en 5). Wordt niet gepubliceerd.
- H2. *Het Westland*, detailkartering van 20.000 ha o.l.v. Dr Ir W. J. van Liere, in 1946 gereed gekomen. De publicatie is in 1948 verschenen (zie deel I, hfdst. II, 13).
- H3. *Polder Charlois*, detailkartering van 700 ha o.l.v. Dr Ir W. J. van Liere in 1945 en 1946 t.b.v. de stad Rotterdam. Wordt niet gepubliceerd.

- H4 en H5. Delen van droogmakerijen in de *Eendrachtspolder*, *Tweemanspolder*, *Zuidplaspolder*, *Droogmakerijen van Bergsenhoek en Bleiswijk*, *Boterdorpsepolder*, *Prins Alexanderpolder* en *Binnenwegsepolder*, begonnen o.l.v. Prof. Dr C. H. Edelman, daarna voortgezet door de Landbouwvoorlichtingsdienst o.l.v. Ir C. P. Scheepers en in 1950 beëindigd.
- H6. Enkele tuinbouwgebieden bij Rotterdam, detailopname o.l.v. Dr Ir W. J. van Liere in 1947, in aansluiting op de kartering in het Westland. Wordt niet gepubliceerd.
- H7. *Zuid-Holland ten noorden van Nieuwe Maas en IJssel*, verkenning van ca 100.000 ha o.l.v. Dr Ir W. J. van Liere. Opname in 1948 gereed gekomen (zie deel II, hfdst. II, 6). Het rapport is grotendeels voor publicatie gereed.
- H8. *Het bloembollengebied Oegstgeest-Hillegom-Velsen*, detail- en overzichtopname van ca 20.000 ha o.l.v. Ir K. van der Meer, in 1950 beëindigd (zie deel II, hfdst. II, 7 en deel III, hfdst. 20). Het doel is een inventarisatie van de bollengronden te maken. De resultaten worden gepubliceerd.
- H9. *Veengronden*, in het Utrechts-Zuidhollands-veengebied. Een algemene studie van de veengronden met detail-opnamen in verschillende delen van dit gebied o.l.v. Ir J. Benema. In 1948 begonnen en wordt in 1951 voortgezet (zie deel III, hfdst. 19).
- H10. *Het eiland Voorne*, overzichtskartering van ca 10.000 ha in 1948 en 1949 o.l.v. Dr Ir W. J. van Liere t.b.v. het streekplan en de tuinbouw. Zie ook hfdst. 11.
- H11. *Provincie Zuid-Holland ten zuiden van Nieuwe Maas en IJssel*, verkenning in het begin o.l.v. Ir K. van der Meer en thans o.l.v. Ir J. van der Linde. Voortzetting van H7. De opname zal met uitzondering van de Alblasserwaard en de Krimpenerwaard, die later gekarteerd zullen worden, in 1951 gereed komen. Het rapport wordt niet gepubliceerd.
- H12. *Tuinbouwcentra op de Zuidhollandse eilanden*, detailkartering van een aantal tuinbouwgebieden in samenwerking met de Tuinbouwvoorlichtingsdienst vanaf 1949 in het begin o.l.v. Ir K. van der Meer, thans o.l.v. Ir J. van der Linde. De kartering zal in 1951 voortgezet worden.
- H18. *De Vijf-Heerenlanden*, overzichtopname o.l.v. Ir L. J. Pons van ca 10.000 ha t.b.v. een ontwateringsplan in samenwerking met de Afd. Onderzoek van de Cultuurtechnische Dienst. De in 1950 begonnen kartering zal in 1951 gereed komen.
- H20. *De Alblasserwaard*, overzichtskartering van ca 25.000 ha t.b.v. de intensivering van de landbouw. De opname zal in 1951 beginnen o.l.v. Ir J. van der Linde.

K. Provincie Zeeland

- K1. *Zuid-Beveland*, detailkartering van verschillende verspreid liggende delen van Zuid-Beveland groot ca 3300 ha, o.l.v. Ir G. de Bakker, in 1947 gereed gekomen. De publicatie is in 1950 verschenen (zie ook deel I, hfdst. II, 8).
- K2. *Walcheren I*, gedetailleerde overzichtskartering van het gebied, dat geïnundeerd geweest is, groot ca 16.000 ha o.l.v. Ir J. Bennema en Ir K. van der Meer, in 1947 gereed gekomen. Het rapport zal in 1951 gepubliceerd worden (zie deel I, hfdst. II, 9 en deel II, hfdst. II, 8).
- K3. *Tholen*, gedetailleerde overzichtskartering van 16.800 ha o.l.v. Ir S. F. Kuipers, in 1947 gereed gekomen. Het rapport is grotendeels voor publicatie gereed (zie deel I, hfdst. II, 10 en deel II, hfdst. II, 9).
- K4. *Schouwen-Duiveland*, gedetailleerde overzichtskartering van ca 18.000 ha o.l.v. Ir S. F. Kuipers in 1947 gereed gekomen (zie deel I, hfdst. II, 11 en deel II, hfdst. II, 9). Het rapport wordt samen met dat van K3 gepubliceerd en is grotendeels gereed.
- K5. *Tuinbouwgebied Haamstede-Renesse*, detailopname van ca 1850 ha o.l.v. Ir S. F. Kuipers en Ir P. du Burck t.b.v. de tuinbouw. De opname is in 1948 gereed gekomen. De resultaten worden samen met die van K3 en K4 gepubliceerd.
- K6. *Polder Bredewatering*, gedetailleerde overzichtsoopname van ca 9000 ha o.l.v. Ir K. van der Meer t.b.v. het streekplan. Een deel van deze polder werd reeds door Ir G. de Bakker gekarteerd (zie K1). Het veldwerk kwam in 1948 gereed. Het rapport zal in 1951 gepubliceerd worden.
- K8. *Walcheren II*, gedetailleerde overzichtskartering van het gedeelte van het eiland, dat niet geïnundeerd geweest is, o.l.v. Ir K. van der Meer in 1949. De resultaten zullen samen met die van K2 gepubliceerd worden.
- K9. *De Hedwig- en Properpolders*, gedetailleerde overzichtskartering van twee polders in het uiterste oosten van Zeeuws-Vlaanderen, o.l.v. Ir K. van der Meer in 1949. De resultaten worden niet gepubliceerd.
- K10. *De polder Hoedekenskerke*, gedetailleerde overzichtsoopname van 700 ha in 1949 o.l.v. Ir K. van der Meer. De resultaten worden niet gepubliceerd.
- K13. *West-Zeeuws-Vlaanderen*, gedetailleerde overzichtsoopname van ca 30.000 ha o.l.v. Ir K. van der Meer, i.v.m. toekomstige ontwateringsplannen. De kartering is in 1950 begonnen en zal in 1951 voortgezet worden.
- K14. *De Frederica- en Bathpolders op Zuid-Beveland*, een ge-

detailleerde overzichtsofname in 1949 en 1950 van 1090 ha voor een onderzoek naar het verband tussen bodemprofiel en opbrengst van suikerbieten o.l.v. A. Acarla. De resultaten worden niet gepubliceerd. Zie ook N7.

- K15. *De Kraayertpolders op Zuid-Beveland*, een gedetailleerde overzichtsofname van 3500 ha o.l.v. Ir L. J. Pons in samenwerking met de Afd. Onderzoek van de Cultuurtechnische Dienst. De kartering is in 1950 begonnen en zal in 1951 beëindigd worden. De bodemkaart zal dienen voor het onderzoek van de Commissie Waterhuishouding en Verziltig in Zeeland.

N. Provincie Noord-Brabant

- N1. *De Maaskant*, detailofname van ca 5000 ha en overzichtsofname van ca 9000 ha o.l.v. Ir D. van Diepen. Het veldwerk is in 1948 gereed gekomen. De publicatie is nagenoeg voor de drukker gereed (zie deel I, hfdst. II, 5).
- N2. *Het land van Heusden en Altena*, overzichtskartering van 14.260 ha t.b.v. de Landbouwvoorlichtingsdienst o.l.v. Ir J. M. Schijen. Het veldwerk is gereed gekomen (zie deel I, hfdst. II, 6 en deel II, hfdst. II, 10).
- N3. *Tuinbouwgebied om Bergen op Zoom*, detail- en overzichtsofname van ca 6500 ha t.b.v. de tuinbouw o.l.v. Ir J. C. F. M. Haans en Ir S. F. Kuipers. Het veldwerk is in 1948 gereed gekomen (zie ook deel II, hfdst. II, 11 en deel IV, 3). De resultaten worden niet gepubliceerd.
- N4. *Gemeente Heeze*, detail- en overzichtsofname van ca 4000 ha o.l.v. Ir D. van Diepen t.b.v. het kleine-boeren vraagstuk. Het veldwerk is in 1949 gereed gekomen (zie deel III, hfdst. 26). De resultaten worden niet gepubliceerd.
- N5. *Tuinbouwgebied om Breda*, detail- en overzichtsofname van ca 3900 ha t.b.v. het uitbreidingsplan en de tuinbouw o.l.v. Ir D. van Diepen. Het veldwerk is in 1949 gereed gekomen (zie deel II, hfdst. 25). De resultaten worden niet gepubliceerd.
- N6. *Gemeente Zundert*, overzichtsofname van ca 9000 ha o.l.v. Dr Ir W. J. van Liere t.b.v. de tuinbouw. Zie ook hfdst. 11.
- N7. *Enkele polders in n.w. Noordbrabant*, overzichtsofname van ca 5000 ha o.l.v. A. Acarla t.b.v. een onderzoek naar het verband tussen bodemprofiel en opbrengst van suikerbieten. In 1950 gereed gekomen. De resultaten worden niet gepubliceerd.
- N9. *Delen van de Noordbrabantse Peel*, overzichtskartering van ca 15.000 ha o.l.v. Ir D. Diepen t.b.v. de ontginning van

woeste gronden en de intensivering van de landbouw. De opname zal in 1951 voortgezet worden.

P. Provincie Limburg

- P1. *Noord-Limburg (Mook-Bergen)*, overzichtskartering van ca 18.000 ha o.l.v. Ir J. Schelling. De opname kwam in 1948 gereed (zie deel II, hfdst. II, 12). Het rapport zal in 1951 gepubliceerd worden.
- P2. *Wellerlooi*, detailopname t.b.v. de tuinbouw van Venlo o.l.v. Dr Ir F. W. G. Pijls. De opname is in 1948 gereed gekomen. De resultaten worden niet gepubliceerd.
- P3. *Nieuwstadt-Susteren*, overzichtsoopname van ca 700 ha o.l.v. Ir J. Schelling. Het veldwerk kwam in 1948 gereed. De resultaten worden niet gepubliceerd.
- P4. *Gedeelten van de Limburgse Peel (Venray-Horst-Sevenum)*, detail- en overzichtskartering van ca 20.000 ha o.l.v. Ir J. E. M. van Nispen tot Pannerden, omvattende de gemeente Venray en de woeste gronden van de gemeenten Horst en Sevenum t.b.v. ontginningen. De opname is in 1948 begonnen en zal in 1951 gereed komen (zie deel IV, hfdst. 32).
- P5. *Siebungewald*, detailkarteringen van ca 1000 ha o.l.v. Ir J. Schelling t.b.v. de registratie van vijandelijk agrarisch vermogen. De opname kwam in 1948 gereed. De resultaten worden niet gepubliceerd.
- P6. *Koningsbosch*, detailkartering van ca 550 ha o.l.v. Ir J. E. M. van Nispen tot Pannerden voor hetzelfde doel als P5, in 1949 gereed gekomen. De resultaten worden niet gepubliceerd.
- P9. *Het loessgebied van Zuid-Limburg*, een detail- en overzichtsoopname van voorlopig ca 7500 ha (Beek, Spaubeek, Nuth, Valkenburg, de Geul, de Maas, Beek). De bedoeling is een studie te maken van de loessgronden. De kartering is in 1950 begonnen en zal in 1951 voortgezet worden.

Behalve aan de genoemde objecten en aan een aantal kleinere niet vermelde karteringen werd sinds 1948 o.l.v. Ir H. Egberts gewerkt aan het samenstellen van bodemkaarten van delen van Nederland, schaal 1 : 50.000 en groter, die als grondslag zullen dienen voor de voorbereiding van het Tuinbouwwensplan voor Nederland. Op de kaarten worden de waardevolle tuinbouwgronden en terreinen, die voor de toekomst van de tuinbouw door hun bijzondere kwaliteiten van belang worden geacht, aangegeven.

Met deze opname zal Ir H. Egberts in 1951 voortgaan.

In het overzicht is bij de gereed gekomen objecten vermeld of de resultaten al of niet gepubliceerd zullen worden. Daaruit blijkt, dat de rapporten van zes karteringen reeds in druk zijn verschenen.

Deze publicaties zijn opgenomen in „*Verslagen van Landbouwkundige Onderzoekingen*” van de Directie van de Landbouw, in de serie „*De bodemkartering van Nederland*” en worden uitgegeven door het Staatsdrukkerij- en Uitgeverijbedrijf te 's-Gravenhage.

De publicaties bevatten in het algemeen:

- a. een algemene beschrijving van de bodemgesteldheid,
- b. een beschrijving van de bodemtypen,
- c. een uitgebreide beschouwing over de land- en tuinbouwkundige eigenschappen van de bodemtypen,
- d. een beschrijving bij de bodemkaarten,
- e. enkele hoofdstukken, gewijd aan bijzondere bodemkundige verschijnselen en vraagstukken, aan de geologie, etc.

Bij de teksten worden een bodemkaart en dikwijls ook andere belangrijke kaarten, die in kleuren zijn gedrukt, gevoegd. In de tekst zijn foto's, tekeningen en grafieken opgenomen.

Er is naar gestreefd het grootste deel van de tekst op eenvoudige en voor minder ingewijden duidelijke wijze samen te stellen. In enkele hoofdstukken worden soms moeilijker onderwerpen behandeld.

Tot nu toe verschenen:

Deel I, *Dr Ir F. W. G. Pijs*: „*Een gedetailleerde bodemkartering van de gemeente Didam*”, 116 pag. met 9 bijlagen, waarvan 4 gekleurde kaarten, verder foto's, tekeningen en grafieken.

Deel II, *Dr Ir W. J. van Liere*: „*De bodemgesteldheid van het Westland*”, 152 pag. met 9 bijlagen, waarvan 4 gekleurde kaarten, verder foto's, tekeningen, gekleurde bodemprofielen met beschrijving, grafieken e.d.

Deel III, *Ir F. F. R. Koenigs*: „*Een gedetailleerde bodemkartering van de omgeving van Azewijn*”, 43 pag. met als bijlage een gekleurde bodemkaart, voorts tekeningen en grafieken.

Deel IV, *Ir J. Schelling*: „*Een bodemkartering van het landbouwgebied van de gemeente Groesbeek*”, 55 pag. met 7 bijlagen, waaronder een gekleurde bodemkaart, drie landclassificatiekaarten, verder foto's, tekeningen en grafieken.

Deel V, *Dr Ir J. S. Veenenbos*: „*De bodemgesteldheid van het gebied tussen Lemmer en Blokzijl in het Randgebied van de Noordoostpolder*”, 162 pag., 16 bijlagen, waaronder 9 gekleurde bodemkaarten, voorts vele figuren, foto's, tabellen, e.d.

Deel VI, *Dr Ir G. de Bakker*: „*De bodemgesteldheid van enkele Zuidbevelandse polders en hun geschiktheid voor de fruitteelt*”, 182 pag., 16 bijlagen, waarvan 5 gekleurde bodemkaarten, voorts vele foto's, figuren, tabellen e.d.

De volgende delen zijn reeds voor de druk gereed en zullen in de eerste helft van 1951 verschijnen:

- Deel VII, Prof. Dr C. H. Edelman, Ir K. J. Hoeksema en J. J. Jantzen: „Een bodemkartering van de Bommelerwaard boven den Meidijk”, 130 pag., 5 bijlagen, waarvan 2 gekleurde bodemkaarten, voorts vele foto's, figuren, tabellen, e.d.
- Deel VIII, Ir H. Egberts: „De bodemgesteldheid van de Betuwe”, 82 pag., 5 bijlagen, waarvan 1 gekleurde bodemkaart, voorts vele foto's, figuren, tabellen, e.d.
- Deel IX, Ir P. Buringh: „Over de bodemgesteldheid rondom Wageningen” met als bijlage een gekleurde bodemkundige detailkaart, voorts vele foto's, figuren, e.d.
- Deel X, Ir J. Schelling: „Een bodemkartering van Noord-Limburg” met vele bijlagen, waaronder talrijke gekleurde bodemkaarten en profielen, voorts foto's, figuren, grafieken, e.d.

Enkele andere delen zijn reeds nagenoeg voor de drukker gereed. Het tekenen van de kaarten voor de drukker, alsook het drukken zelf vergt echter veel tijd, zodat zij op zijn vroegst in de tweede helft van 1951 gepubliceerd zullen worden. Het eerst zullen gereed komen de publicaties over de bodemgesteldheid van de Maaskant door Ir D. van Diepen, over de bodemgesteldheid van Walcheren door Ir J. Bennema en Ir K. van der Meer, over de bodemgesteldheid van de polder de Brede Watering door Ir K. van der Meer, over de bodemkundige verkenning van Zuid-Holland boven de rivieren door Dr Ir W. J. van Liere, over de bodemgesteldheid van de gemeente Epe door Dr Ir W. J. van Liere e.a., over de bodemgesteldheid van de eilanden Tholen en Schouwen-Duiveland door Ir S. F. Kuipers en over het verband tussen bodemprofiel en opbrengst van suikerbieten, speciaal in de Haarlemmermeer en de IJ-polders door R. Güray.

Op ongeveer dezelfde wijze als dit boek zijn ook de delen I, II en III van de uitgave „Boor en Spade”, waarin een aantal artikelen herdrukt en vele nieuwe opgenomen zijn, verschenen. Tevens verschenen van de hand van de Directeur, Prof. Dr C. H. Edelman, bij N.V. A. Oosthoek's Uitgeversmaatschappij te Utrecht in 1947 het boek: „Over de bodemgesteldheid van Midden-Nederland” waarin op eenvoudige en duidelijke wijze de zandgronden, de rivierklei- en oude zeeleiggronden en de veengronden van Zuid-Holland, Utrecht en Gelderland worden behandeld en in 1949 bij de N.V. Noord-Hollandse Uitgevers Maatschappij te Amsterdam „Sociale en Economische Bodemkunde”, waarin een gemakkelijk te lezen overzicht wordt gegeven van de sociale en economische aspecten van de bodem. Bij laatst genoemde uitgever verscheen in 1950 „Inleiding tot de bodemkunde van Nederland” eveneens van de hand van Prof. Dr C. H. Edelman, dat t.b.v. de deelnemers aan het 4e Internationaal Bodemkundig Congres ook in het Engels is uitgegeven onder de titel „Soils of the Netherlands”. Het boek geeft een volledig overzicht van alle tot nu toe verkregen kennis omtrent de in Nederland voorkomende gronden. In dit boek is een in 54

kleuren gedrukte „Voorlopige bodemkaart van Nederland”, schaal 1 : 400.000, opgenomen, welke werd samengesteld door de Stichting voor Bodemkartering en ook los verkrijgbaar is.

Ten slotte werden een aantal voordrachten, welke voor leraren in het vak bodemkunde van het Middelbaar Land- en Tuinbouwonderwijs werden gegeven, gepubliceerd als deel 9 van de serie „Landbouw” van het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening onder de titel „*Bodemkundige Voordrachten*” en verscheen in 1949 bij de fa P. A. Veenman en Zn te Wageningen van de hand van Dr Ir A. P. A. Vink „*Bijdrage tot de kennis van loess en dekzanden*”, waarin de resultaten van de bodemkartering van Middagten werden opgenomen.

Uit het bovenstaande blijkt, dat er reeds verschillende rapporten gepubliceerd zijn en dat er nog een aantal gedrukt zullen worden. Het is niet de bedoeling om de rapporten van alle belangrijke objecten te publiceren; verschillende zullen bewaard blijven totdat tot het uitgeven van de bodemkaart van Nederland in kaartbladen kan worden overgegaan. Daarvoor worden thans voorbereidingen getroffen met het doel over enkele jaren de eerste bladen uit te geven.

Ook het veldprogramma voor de volgende jaren hangt hiermee ten nauwste samen. Er zal zoveel mogelijk naar gestreefd worden verschillende van de thans in bewerking zijnde karteringsgebieden tot volledige kaartbladen af te ronden, terwijl daarnaast in verschillende delen van Nederland, waar enkele karteringsgebieden in elkaars nabijheid liggen, getracht zal worden de hiertussen liggende nog niet gekarteerde delen in het programma op te nemen, zodat ook op deze wijze volledige kaartbladen ontstaan.

Behalve voor deze plannen zal in het programma ruimte blijven voor de opname van bepaalde gebieden, waarvoor men een bodemkundige studie urgent acht. Opdrachten daartoe zullen door het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening en andere Departementen en door Provincies, Gemeenten, Veilingbesturen e.d. gegeven kunnen worden.

Summary

This is a list of the most important older surveys, of the surveys which were started during 1949 and 1950 and those planned for 1951. A list of the publications of the Soil Survey Institute is given on page 364. All the books in the series „De Bodemkartering van Nederland” have an ample summary in English.